

УДК 330

В. Уманська
О. КузьменкоV. Umanska
O. Kuzmenko

СТАН АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

THE STATE OF DEPRECIATION POLICY IN UKRAINE

У статті проаналізовано нинішній стан амортизаційної політики в Україні. Розглянуто особливості її реалізації на мікро- та макрорівнях. Визначено необхідність перегляду підходів до формування цілей державної амортизаційної політики. Запропоновано шляхи вдосконалення амортизаційної політики як на рівні підприємств, так і на рівні держави.

Ключові слова: амортизація, амортизаційна політика, амортизаційні нарахування, методи нарахування амортизації, амортизаційні фонди.

В статье проанализировано текущее состояние амортизационной политики в Украине. Рассмотрены особенности ее реализации на микро- и макроуровнях. Определена необходимость пересмотра подходов к формированию целей государственной амортизационной политики. Предложены пути усовершенствования амортизационной политики как на уровне предприятий, так и на государственном уровне.

Ключевые слова: амортизация, амортизационная политика, амортизационные отчисления, методы начисления амортизации, амортизационные фонды.

In the article current state of depreciation policy in Ukraine is analyzed. The features of its realization at micro- and macrolevels are considered. The necessity of revision of approaches to the formation of aims of state depreciation policy is determined. The ways of depreciation policy improvement both at enterprise level and at state level are offered.

Keywords: depreciation, depreciation policy, depreciation charges, methods of depreciation, depreciation funds.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні спостерігається занепад цілих галузей економіки. Економічне зростання як на рівні підприємств, так і на рівні держави гальмується повільним впровадженням досягнень науково-технічного прогресу, зношеністю основних фондів підприємств, недостатнім рівнем інвестицій, недосконалою законодавчою базою. До цього можна додати низьку інвестиційну привабливість вітчизняної економіки для іноземного капіталу та високі відсотки за позиками. З огляду на це роль самофінансування важко переоцінити. Одним із методів активізації самофінансування є виважена амортизаційна політика.

Аналіз досліджень та публікацій. Питання щодо дослідження проблем амортизаційної політики, її роль у процесі відтворення основного капіталу знайшли відображення в працях О. І. Амоші, В. Й. Бакаєва, І. А. Бланка, М. І. Бондаря, В. Г. Герасимчука, С. М. Євтушенка, Л. М. Кузнецова, Є. І. Масленнікова, П. А. Орлова, М. В. Римара, І. Б. Скворцова, Ю. І. Стадницького, В. Г. Федоренка, В. М. Хобта та інших. Незважаючи на вагомий внесок, який зробили зазначені вчені, існує певне коло питань, які потребують подальшого дослідження. Найбільш актуальним і водночас найменш дослідженим є питання нинішнього стану амортизаційної політики в країні.

Формулювання цілей статті. Головною метою статті є висвітлення сучасного стану амортизаційної політики в Україні та пошук шляхів її вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Економічне зростання країни нерозривно пов'язане з виробництвом національного продукту. Від бази, на якій його виготовляють, залежить його кількість та якість. В умовах конкурентного середовища на ринку перемагають ті товари чи ті послуги, які відповідають останнім досягненням науково-технічного прогресу, мають доступні ціни. Виробництво національного продукту, який в змозі конкурувати і на внутрішньому, і на зовнішньому ринках, ґрунтується на безперервному відновленні основних засобів (далі ОЗ), що задіяні у його виробництві. Ключову роль в оновленні останніх відіграє амортизаційна політика як на рівні підприємства, так і на рівні держави. В Україні ми спостерігаємо результати нехтування цією складовою фінансового управління протягом багатьох років.

За офіційними даними [5], ступінь зношеності ОЗ на кінець 2012 р. становив 76 %, що на 1 % більше, ніж у 2010 р. Це відбулося за рахунок збільшення зносу ОЗ, задіяних у фінансовій діяльності, а також у сфері надання комунальних та індивідуальних послуг; у сфері культури та спорту. Слід підкреслити, що зношеність ОЗ у ключових секторах вітчизняної економіки (сільське господарство, промисловість) має тенденцію до зменшення.

В структурі інвестицій в ОЗ, за даними держкомстату України, останніми роками перше місце займають інвестиції за рахунок власних коштів підприємств та організацій, до складу яких входять амортизаційні нарахування. У 2013 р. їх частка становила 63,4 % від загального обсягу інвестицій в ОЗ, що на 4,2 % більше ніж у 2012 р. Тенденція до збільшення інвестицій за рахунок власних коштів відбувається при одночасному зменшенні ролі кредитів. При цьому загальна кількість капітальних інвестицій зросла незначно (менше ніж на 1 %). Це свідчить про позитивну тенденцію простого відтворення. На нашу думку, ключову роль у цьому відіграло приведення Податкового кодексу України (далі ПКУ), в статтях, що стосуються амортизації, до відповідних положень у Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку (далі МСБО).

Положення (стандарти) бухгалтерського обліку (далі П(С)БО), що діють в Україні, визначають, що амортизація – систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації) [3, ст. 4].

Створення економічно обґрунтованої амортизаційної політики є досить актуальним у сучасних умовах господарювання, оскільки раціональне застосування амортизаційної політики на підприємстві є важливою ланкою його фінансового управління. Підприємство завдяки застосуванню інструментів амортизаційної політики може впливати на розмір оподаткованого прибутку і на величину чистого прибутку та грошовий потік, що залишається у його розпорядженні після оподаткування.

Витрати, які здійснило підприємство для придбання чи виготовлення ОЗ, що беруть участь у виробництві, в результаті входять до складу собівартості продукції (послуг, робіт). Вони у вигляді прибутку від реалізації повертаються власнику. При цьому ці суми виключаються з бази оподаткування податком на прибуток. Як наслідок, зменшуються відрахування до бюджету. За умов зміни методу нарахування амортизації у підприємця виникає можливість збільшити чи зменшити собівартість виготовленої продукції (наданих послуг, виконаних робіт), що зумовлює максимізацію прибутку. Неправильна амортизаційна політика може вплинути на підвищення ціни на товар, який осяде на складах, що призведе до збитків. І навпаки, обґрунтоване рішення нарахування амортизації забезпечить додатковими коштами. Метод нарахування амортизації визначає швидкість накопичення коштів, які за теорією повинні спрямовуватися на відновлення основних фондів.

Ефективна амортизаційна політика залежить від виважених розрахунків щодо термінів використання активів, а також пов'язана з ціновою політикою підприємства. Необхідно усвідомлювати той факт, що при збільшенні амортизаційних відрахувань, за незмінності ринкових цін на продукцію, її обсяг потрібно збільшити, щоб залишатися на беззбитковому рівні. При незмінному обсягу і високих нормах амортизації необхідно підвищувати ціни.

Щодо цінової політики суб'єкта господарювання, то вона, як і відтворення основних засобів, нерозривно пов'язана зі стадіями життєвого циклу продукції на ринку. Для ілюстрації цієї залежності нами було виділено чотири активні стадії: вихід на ринок, становлення, зрілість, старіння. Під активними стадіями ми розуміємо ті стадії життєвого циклу продукції, коли остання безпосередньо бере (або може брати) участь у загальному обороті товарів.

Вихід на ринок продукції характеризується незначними прибутками та високими середніми витратами. За цих умов доцільно використовувати пропорційні методи нарахування амортизації (прямолінійний і виробничий). Залежно від встановленої залишкової вартості об'єкта можливе застосування методу зменшення залишку.

В стадії становлення та зрілості прибуток зростає й досягає максимуму. В цей період доцільно застосовувати прискорені методи (залишкової вартості, прискореної залишкової вартості, кумулятивний). З'являється можливість накопичення коштів для відновлення ОЗ. Також в цей момент відбувається перехід до зниження попиту на продукцію через насиченість ринку. Під час стадії старіння необхідно забезпечити перехід на випуск нової продукції або вдосконаленої, що створює необхідність у відновленні ОЗ. В цій фазі доцільно повернутися до використання прямолінійного і виробничого методів нарахування амортизації.

Проблемою вітчизняних виробників є те, що в стадії становлення вони вважають за потрібне застосовувати прискорені методи амортизації задля збільшення заощаджень і зменшення бази оподат-

кування. При цьому відбувається завищення ціни через велику частку амортизаційних нарахувань у собівартості продукції. І за умов, якщо така продукція не є новою на ринку, попит на неї або зростає дуже повільними темпами, або взагалі може зникнути.

При нагромадженні продукції на складах нараховані суми амортизації не зменшують прибуток до оподаткування. Це зумовлено тим, що відповідно до ПКУ витрати визнаються у тому періоді, в якому відбувся дохід від їх використання [1, ст. 138].

Якщо продукція все ж перейшла у фазу становлення і підприємець починає отримувати високі прибутки, які містять в собі амортизацію, він опиняється перед вибором: що ж робити з коштами. Найчастіша помилка в цьому випадку полягає в тому, що замість накопичення реальних коштів для подальшого відновлення, вони спрямовуються у виробництво у вигляді витрат на закупівлю сировини та ін. або взагалі витрачаються на представницькі витрати (наприклад, ремонт офісних приміщень, купівля нового автомобіля для директора та ін.). Також ці кошти можуть просто «розійтись по кишенях» співвласників у вигляді дивідендів тощо.

І тому, коли настає час виводити продукт з ринку (стадія старіння), попит знижується разом з прибутками, виникає необхідність у виготовленні нового товару або зміні якісних характеристик вже існуючого, загострюється питання відновлення ОЗ. На це потрібні реальні кошти, а не просто нарахування.

Також слід звернути увагу на таку стадію життєдіяльності продукту, як розробка. Вона характеризується значними капітальними вкладеннями та нульовим прибутком. Тож, на нашу думку, було б доцільним дозволити амортизацію результатів наукових розробок, первісну вартість яких становили б витрати на їх досягнення. Необхідно усвідомлювати, що методи прискореної амортизації доречні за умов високої рентабельності виробництва, а от при хиткому стані на ринку та низьких фінансових показниках вони сприяють збільшенню витрат та банкрутству. В умовах низької конкурентоспроможності продукції слід використовувати прямолінійний чи виробничий метод нарахування амортизації, що буде сприяти зниженню собівартості та ціни продукції, а також вплине на підвищення попиту.

Якщо розглядати амортизацію як категорію простого відтворення, тобто збереження авансового в ОЗ капіталу, то вона ефективна в умовах безбитковості. При продовженні діяльності в умовах збільшення витрат буде спостерігатися ситуація, коли збитки від діяльності поглинатимуть амортизаційні нарахування. І при затягуванні цього процесу підприємство перейде в стадію банкрутства з наявним повним зношенням ОЗ.

На нашу думку, головною причиною недостатнього оновлення ОЗ в нашій країні є незацікавленість у цьому власників підприємств.

Небажання підприємців спрямовувати амортизаційні відрахування у модернізацію основних фондів має дві причини. Перша має психологічний характер і полягає в тому, що наявність індексації та переоцінки основних фондів і так сприяють збільшенню амортизації, зменшенню бази оподаткування та, таким чином, сплати податку на прибуток, а тому в інвестора не виникає потреби спрямовувати кошти на оновлення основних фондів. Друга причина – відсутність належного контролю [10]. На рівні підприємства амортизаційна політика закріплюється Наказом про облікову політику підприємства. Цим документом визначаються методи нарахування амортизації, проведення переоцінки ОЗ тощо. Головними документами, що регулюють амортизаційну політику на рівні держави, є ПКУ, П(С)БО, МСБО, Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» (далі Інструкція № 291).

Діючий ПКУ зближує податковий і бухгалтерський облік: з метою нарахування амортизації використовуються п'ять методів (прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискорене зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий); ОЗ класифікуються за 16 групами та ін. І хоча чинний ПКУ скасував податковий метод нарахування амортизації, та все ж таки існує можливість виникнення податкових різниць у сумі амортизаційних нарахувань. Це пояснюється тим, що в податковому обліку чітко визначено, що витрати на ремонт (поточний, капітальний), які перевищують ліміт у 10 % від залишкової вартості ОЗ, амортизуються; амортизації підлягають витрати на ремонти та поліпшення безоплатно отриманих ОЗ – як окремий об'єкт амортизації [1, ст. 146]. В бухгалтерському обліку витрати на поточний ремонт повністю списуються на витрати періоду, а витрати на поліпшення ОЗ, які ведуть до збільшення економічних вигід, відносять на вартість таких ОЗ [3, ст. 14–15].

Термін нарахування амортизації в Україні визначається ПКУ і П(С)БО № 7 «Основні засоби», які зазначають, що амортизація нараховується щомісячно, починаючи з місяця, що настає за місяцем введення в експлуатацію об'єкта, і припиняється з місяця, що настає після місяця виведення з експлуатації.

Відповідно до МСБО № 16 «Основні засоби» амортизацію активу починають, коли він стає придатним для використання, тобто коли він доставлений до місця розташування та приведений у стан, в якому він придатний до експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом. Амортизацію активу припиняють на одну з двох дат, яка відбувається раніше: на дату, з якої актив класифікують як утримуваний для продажу (або включають до ліквідаційної групи, яку класифікують як утримувану для продажу), або на дату, з якої припиняють визнання активу [2, ст. 55].

Згідно з ПКУ нарахування амортизації призупиняється на період його виводу з експлуатації (для реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, консервації та інших причин) на підставі документів, які свідчать про виведення таких ОЗ з експлуатації) [ПКУ, ст. 145]. МСБО в цьому суперечать ПКУ. За ними нарахування амортизації не зупиняється з окреслених причин. Це пояснюється зношенням під впливом природних факторів та моральним зносом, який не залежить від того, чи експлуатується засіб [2, ст. 55].

Окреслені відмінності створюють умови на вітчизняному просторі для обрання підприємствами методів нарахування амортизації, які не відповідають об'єктивним причинам їх використання. Вітчизняні підприємці спостерігають ситуацію, коли основний засіб уже працює і зношується, а кошти на його відновлення ще не нараховуються. До того ж, ніхто не знає, коли саме з'явиться необхідність у тимчасовому виведенні цього засобу з експлуатації (наприклад, для дообладнання). З'являється відчуття скорочення терміну використання. Це спонукає прийняти рішення про прискорені методи нарахування амортизації, навіть якщо вони збільшують ризик банкрутства.

Подолати ці протиріччя можливо за допомогою зведення обох видів обліку. Це слід зробити, використовуючи досвід західних сусідів. Практика законодавчого регулювання таких процесів в західноєвропейських країнах створює умови для об'єктивного нарахування сум зносу. Слід зауважити, що амортизаційна політика у більшості розвинених країн слугує інструментом впливу на попит та імпорту ОЗ. Механізм досить простий: при збільшенні амортизаційних норм підприємці мають більше вивільнених коштів для відтворення основних фондів своїх підприємств, створюючи тим самим попит на ОЗ як вітчизняного виробництва, так і імпортованого. Попит на внутрішньому ринку стимулює виробництво засобів виробництва.

На нашу думку, необхідно збільшувати норми податкової амортизації засобів виробництва, які дозволяють підвищити рентабельність підприємства, якість продукції, та які покликані на збереження навколишнього середовища. Також пріоритетом повинні стати енергозберігаючі технології та засоби, що створюються в результаті науково-дослідної роботи. Вважаємо, що право на прискорену амортизацію повинні мати окремі галузі вітчизняної економіки (агропромисловий комплекс; ІТ-сектор; підприємства, що використовують високотехнологічне обладнання, тощо).

В результаті цих кроків підприємства отримають додаткові кошти для самофінансування, зменшуючи вагу позичкового капіталу в структурі інвестицій у власний розвиток. А в умовах, коли не кожне підприємство може отримати позику через низькі значення показників платоспроможності, механізм амортизації є основним джерелом забезпечення економічного зростання. До того ж, за ці кошти не доведеться сплачувати відсотки.

Користь від зменшення податкового навантаження підприємства відчують одразу, а держава в той же час недоотримає внески до бюджету. Тому необхідно провести детальне дослідження оптимальних шляхів зміни амортизаційної політики на рівні держави, використовуючи досвід розвинених країн, залучаючи до обговорення вітчизняних науковців.

Досвід становлення і реформування амортизаційної політики у високорозвинених країнах дав можливість зробити висновок про те, що вона знаходиться в процесі постійного вдосконалення. До її основних рис належать: повна самостійність підприємств у розпорядженні коштами амортизаційного фонду; багатоваріантність методів амортизації; широке використання різних кредитів, списань, знижок, що стимулюють оновлення основного капіталу через підвищення питомої ваги амортизаційних відрахувань у валових інвестиціях та підтримують конкурентоспроможність підприємства. Все це повинне бути враховане при формуванні національної амортизаційної політики.

Необхідно розуміти, що з часом ці заходи приведуть до збільшення автоматизації виробництв, зросте кількість наукоємних секторів економіки. Як наслідок, вітчизняне виробництво стане конкурентоспроможним. Збільшення прибутків забезпечить зростання внесків до бюджету. За умови подальшого використання сучасного підходу до амортизаційної політики ми отримаємо лише повне зношення основних фондів виробництв різних рівнів. Ми вважаємо, що колапс економіки в цих умовах є неминучим.

Але, навіть якщо впровадити в життя вищезазначені заходи, то залишатиметься проблема використання вивільнених коштів. Для вирішення цього необхідно на законодавчому рівні закріпити засоби контролю за використанням амортизаційних коштів та механізми їх застосування.

Питання накопичення та використання амортизаційних коштів на рівні підприємств піднімалося багатьма науковцями, зокрема Я. О. Измайлов розробив низку методологічних рекомендацій щодо поліпшення вже існуючої системи бухгалтерського обліку амортизаційних нарахувань.

Впровадження запропонованих змін у методології та методиці обліку нарахування і використання амортизації на фінансування інвестиційної діяльності дозволить задіяти на практиці позабалансовий рахунок 09 «Амортизації відрахування» з введенням до нього відповідних аналітичних рахунків. Це сприятиме відновленню втраченого після відміни створення амортизаційного фонду взаємозв'язку між амортизаційними відрахуваннями з вартості необоротних активів (які є способом поступового перенесення вартості необоротних активів на собівартість продукції) та використанням амортизаційних коштів через їхнє накопичення для відшкодування витрат на відтворення (тобто одним із вагомих джерел інвестиційних ресурсів). З'явиться можливість достовірно обліковувати обсяги амортизаційних коштів, що не просто нараховані, а й отримані і фактично використані на інвестиційну діяльність підприємств [8, 271].

На даний момент є необхідність створення амортизаційних фондів. І не лише у вигляді нарахувань, але й у «реальних» коштах. З цією метою пропонуємо створювати окремі рахунки в банках, на які б відносилися відповідні амортизаційні відрахування з прибутку. З метою захисту від знецінення кошти доцільно використовувати для інвестицій, наприклад, у цінні папери. Але прибуток від їх використання повинен оподатковуватись і додаватись до амортизаційного фонду.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Аналіз стану амортизаційної політики в Україні показав, що в теперішніх умовах вона не сприяє, а протидіє нагромадженню реноваційних ресурсів і порушує на підприємствах фінансову базу для створення капіталу як основу досягнення позитивної економічної динаміки і економічного зростання. Інакше кажучи, амортизаційна політика в Україні досі лишається резервним інструментом державної економічної політики, яка, на нашу думку, покликана забезпечити економічне зростання як на рівні держави в цілому, так і на рівні підприємств зокрема. Відсутність скоординованих розробок з цього питання гальмує вдосконалення нормативно-правової бази. Це ілюструють протиріччя між податковим і бухгалтерським обліком амортизаційних нарахувань.

На рівні держави, на нашу думку, необхідно створити таку амортизаційну політику, яка була б гнучкою і враховувала особливості функціонування різних підприємств; забезпечувала баланс інтересів підприємств і держави. В межах цієї політики повинен бути розроблений механізм державного регулювання обсягу і напрямів використання амортизаційного фонду на основі загальнонаціональних інтересів і пріоритетів економічного розвитку. Проте розробка та впровадження вдосконаленої амортизаційної політики на рівні держави пролонговані в часі.

Ми вважаємо, що в нинішніх умовах власникам підприємств доцільно не чекати вдосконалення нормативно-правової бази, а активно застосовувати виважену амортизаційну політику, яка передбачає виробництво, орієнтоване на стабільність сьогодення і позитивну тенденцію економічного розвитку в майбутньому. З цією метою доцільно амортизаційні нарахування відстежувати на окремих рахунках бухгалтерського обліку, акумулювати відповідні суми коштів на окремих банківських рахунках, а з метою запобігання їх знецінення у майбутньому та для отримання додаткових доходів інвестувати кошти, наприклад, у цінні папери. Цільове використання накопиченої амортизації на рівні підприємства повинне бути визначено Наказом про облікову політику. Затверджуючи рішення про методи нарахування амортизації, доцільно враховувати стадію життєвого циклу, в якій перебуває продукт, його конкурентоспроможність, загальну фінансову оцінку підприємства тощо.

Подальші наукові дослідження варто спрямувати на вивчення шляхів вдосконалення нормативно-правового регулювання амортизаційної політики, обґрунтування доцільності використання різних методів амортизації підприємствами, розробку ефективної методики відстежування і накопичення амортизаційних нарахувань тощо.

Ми переконані, що поєднання світового досвіду і злагоджених досліджень вітчизняних науковців – запорука ефективного і повного використання всіх переваг виваженої амортизаційної політики.

Список використаної літератури

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби», вид. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_014
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
5. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Бойко І. Є. Аналіз основних проблем обліку амортизації основних засобів в контексті податкового кодексу України / І. Є. Бойко, Т. Т. Дуда // Вісник ХНУ. – Хмельницьк : ХНУ, 2012. – № 5. – С. 227–230.
7. Бондар М. І. Амортизація необоротних активів: облік та оподаткування / М. І. Бондар, В. В. Бабіч // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1 (55). – С. 33–34.
8. Ізмайлов Я. О. Облік нарахування амортизації необоротних активів та її використання на фінансування інвестиційної діяльності експортоорієнтованих підприємств / Я. О. Ізмайлов // Вісник КТУ. – 2011. – № 27. – С. 267–271.
9. Масленников Є. І. Методика обліку амортизації активів підприємств. Розкриття основних теоретичних аспектів амортизації на мікро- та макрорівнях [Електронний ресурс] / Є. І. Масленников, Ю. М. Мельник // Економіка: реалії часу : наук. журн. – Одеса : ОНПУ, 2012. – № 2 (3). – С. 92–97. – Режим доступу : <http://www.economics.opu.ua>
10. Пріоритети інвестиційної політики у контексті модернізації економіки України / [А. П. Павлюк, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська та ін.]. – К. : НІСД, 2013. – 48 с.

References

1. Internal revenue code of Ukraine from 02.12.2010 № 2755-vi with changes and additions. [Internet]. Available from: <<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>>
2. International standard of accounting 16 the "Fixed assets", publ. by the Board of International standards of accounting with changes as on 1.01.2012. [Internet]. Available from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_014>
3. Regulations (standard) of accounting 7 "Fixed assets", approved by the order of the Ministry of finance of Ukraine from 27.04.2000 № 92. [Internet]. Available from: <<http://zakon.rada.gov.ua>>
4. Instruction «About the use of the Chart of accounts of assets, capital, commitments and economic operations of enterprises and organizations», approved by the order of the Ministry of finance of Ukraine from 30.11.1999 № 291. [Internet]. Available from: <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>>
5. State committee for statistics of Ukraine. [Internet]. Available from: <<http://www.ukrstat.gov.ua>>
6. Boyko, I. E. and Duda, T. T. (2012) The analysis of basic problems of accounting of fixed assets depreciation in the context of Internal revenue code of Ukraine. *Visnyk KhNU*. Khmelnyk: KhNU, (5), pp. 227–230.
7. Bondar, M. I. and Babich, V. V. (2011) Irreversible assets depreciation: accounting and taxation. *Visnyk ZhDTU*, 1 (55), pp. 33–34.
8. Izmaylov, Ya. O. (2011) Accounting of charging of irreversible assets depreciation and its use for financing of investment activity of export enterprises. *Visnyk KTU*, (27), pp. 267–271.
9. Maslennikov, E. I. and Melnyk, Yu. M. (2012) The method of accounting of enterprises assets depreciation. Disclosing of basic theoretical aspects of depreciation on micro- and macrolevels. *Ekonomika: realiyi chasu*: scientific journal, 2 (3). Odesa: ONPU, pp. 92–97. [Internet]. Available from: <<http://www.economics.opu.ua>>
10. Pavlyuk, A. P., Pokryshka, D. S., Belinska Ya. V. et al. (2013) Priorities of investment policy in the context of modernization of economy of Ukraine. Kyiv: NISD, 48 p.

Стаття надійшла до редакції 21.03.2014.

Відомості про авторів

В. Г. Уманська, кандидат економічних наук, доцент, Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького.

О. В. Кузьменко, студентка, Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького.